

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Факультет педагогіки, психології та соціальної роботи

Кафедра педагогіки та соціальної роботи

СИЛАБУС
навчальної дисципліни

Педагогіка з основами педагогічної майстерності

ОК 6 – Обов'язкова

Освітньо-професійна програма Машинобудування

Спеціальність 015.34 «Професійна освіта (машинобудування)»

Галузь знань 01 – Освіта/Педагогіка

Рівень вищої освіти перший бакалаврський

Навчально-науковий інститут фізико-технічних та комп'ютерних наук

Мова навчання українська

Розробники: Ковальчук Інна Владиславівна, доцент, кандидат пед. наук

Профайл викладача (-ів):

<https://psr-chnu.com.ua/uk/spivrobitnyky/kovalchuk-inna.html>

Контактний тел.

E-mail: i.kovalchuk@chnu.edu.ua

Сторінка курсу в Moodle

<https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=2322>

Консультації Очні консультації: за попередньою домовленістю.

Середа з 15.00 до 16.00.

Анотація навчальної дисципліни. Педагогіка з основами педагогічної майстерності є вибіркоvim курсом.

Загальна кількість годин та кредитів становить 150 годин / 5 кредити ЄКТС.

Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти – вибіркоva.

Програма навчальної дисципліни «Педагогіка з основами педагогічної майстерності» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки здобувача вищої освіти зі спеціальності 015.34 «Професійна освіта (машинобудування)». Галузі знань 01 Освіта / педагогіка.

1.1.Метою вивчення навчальної дисципліни «Педагогіка з основами педагогічної майстерності» є озброєння студентами спеціальності 015.34 Професійна освіта. (машинобудування) знаннями з загальної педагогіки, сформувати професійно-педагогічні уміння та потребу професійного розвитку. Ця мета може бути реалізована за умови вивчення технології самоорганізації педагогічної діяльності та набуття студентами певних знань, умінь та навичок. Дисципліна дозволить сформувати компетенції, необхідні для ефективної роботи у закладах середньої освіти, включення їх у професійну діяльність.

1.2.Завдання

Навчання здобувачів освіти розпізнавати фізіологічні, психологічні та соціальні особливості школяра, класного колективу з метою проектування їх розвитку, навчання та виховання; застосовування найефективніші форми і методи керівництва навчально-пізнавальною діяльністю учнів під час здобуття ними середньої освіти; аналіз передового педагогічного досвіду; створення умови для формування у майбутніх учителів гуманної позиції власної педагогічної діяльності; формування позитивної професійно-педагогічної мотивації та умінь майбутніх учителів.

- 1. Пререквізити:** основи наукових досліджень, професійне становлення вчителя, охорона праці у виробничому навчанні.
- 2. Постреквізити:** цифрові технології, інтелектуальна власність..

4. Результати навчання. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- ✓ визначення основних і додаткових категорій педагогіки;
- ✓ генезис педагогіки та основні нормативно-правові засади професійно-педагогічної діяльності в освітньому процесі;
- ✓ характеристику змісту освіти;
- ✓ основні методи навчання;
- ✓ ефективні засоби навчання;
- ✓ види і форми організації навчання;
- ✓ особливості і способи перевірки та оцінки результатів навчання;
- ✓ посадові обов'язки учителя та інших членів шкільного колективу;
- ✓ структуру педагогічної діяльності;
- ✓ поняття педагогічної майстерності та її основні елементи;
- ✓ структуру педагогічної техніки;
- ✓ умови ефективного професійного мовлення вчителя; функції та стилі педагогічного спілкування; стратегії педагогічної взаємодії;
- ✓ закономірності і принципи навчання, виховання і управління закладом середньої освіти.

На підставі вивченого матеріалу студенти **повинні вміти:**

- ✓ уміти самостійно орієнтуватися у педагогічній ситуації та перетворювати її у педагогічну задачу з продуктивним розв'язком;
- ✓ уміти організувати освітній процес, незалежно від неочікуваної, а деколи неадекватної, поведінки здобувачів освіти та їх батьків;
- ✓ спланувати, реалізувати та проаналізувати урок чи інше заняття у закладі освіти;

- ✓ організувати міжособистісну взаємодію з іншими учасниками освітнього процесу.
Вивчення курсу сприяє формуванню компетентностей визначених ОПП підготовки фахівця спеціальності 015.34 Професійна освіта (машинобудування). Галузі знань 01 Освіта /Педагогіка.. А саме:

Загальними компетенціями (ЗК):

- ЗК 5. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.
ЗК 6. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
ЗК 7. Здатність до міжособистісної взаємодії.

Спеціальними (фаховими, предметними) компетентностями (СК):

- СК 2. Здатність враховувати різноманітність студентів при плануванні і реалізації освітнього процесу.
СК 4. Здатність аналізувати, прогнозувати, критично осмислювати проблеми у професійній освіті, приймати ефективні рішення щодо їх розв'язання.
СК 6. Здатність управляти стратегічним розвитком команди в процесі здійснення професійної діяльності.
СК 7. Навички консультування у сфері професійної освіти.
СК 8. Здатність здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності і визначати індивідуальні професійні потреби.
СК 9. Здатність забезпечувати функціонування безпечного та інклюзивного освітнього середовища. СК 10. Здатність діяти автономно, визначати потреби, перспективи та наявні ресурси для власного професійного розвитку впродовж життя.

Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання (РН)

- РН 3. Ефективно формувати комунікаційну стратегію, здійснювати ділову комунікацію, зрозуміло і недвозначно висловлювати свої думки та доносити аргументи до фахівців та широкого загалу, демонструвати навички ведення професійної дискусії.
РН 5. Демонструвати уміння обирати оптимальну стратегію колективної діяльності, міжособистісного спілкування та взаємодії для реалізації комплексних проєктів у професійній освіті та міждисциплінарних проєктів з урахуванням етичних, правових, соціальних та економічних аспектів.
РН 6. Демонструвати уміння організувати освітній процес на основі людиноцентрованого підходу та сучасних досягнень педагогіки і психології, керувати пізнавальною діяльністю, здійснювати ефективне та об'єктивне оцінювання результатів навчання здобувачів освіти. РН 7. Демонструвати уміння зі створення освітнього середовища професійної освіти, що є сприятливим для здобувачів освіти і забезпечує досягнення визначених результатів навчання.
РН 10. Демонструвати уміння здійснювати консультативну діяльність у сфері професійної освіти.

Кваліфікований фахівець має володіти компетентностями відповідно до освітніх програм
На вивчення навчальної дисципліни відводиться 180 годин /6.кред.ECTS

• **5.Опис навчальної дисципліни**

Навчальна дисципліна має 180 годин, 6 кредитів, 2 змістових модулі. Побудована на основі нових підручників з педагогіки та основ педагогічної майстерності.

5.1Дидактична карта

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		Л	П	лаб	інд	с.р.		го	л	п	лаб	Інд
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1.Загальні засади педагогіки. Теорія виховання												
Тема1:Педагогіка як наука і навчальний предмет, її зв'язки з іншими науками 1. Поняття про педагогіку, стадії розвитку науки 2. Джерела педагогіки. 3. Галузі педагогіки	6	2				4						
Тема2:Система освіти і виховання в Україні. 1.Поняття про систему освіти, її структура 2.Принципи побудови системи освіти 3.Освітні та освітньо-кваліфікаційні рівні 4.Наукові ступені та вчені звання.	6		2			4						
Тема3: Ідеї гуманістичної педагогіки в творчості В.О.Сухомлинського та А.С. Макаренка 1. Життєвий шлях А. Макаренка 2. Творчі здобутки А. Макаренка 3. Теорія колективу в творчості А. Макаренка 4. Життєвий шлях В. Сухомлинського 5. Творчий спадок В. Сухомлинського	6		2			4						

6. Ідеї В. Сухомлинського в практиці роботи сучасної школи												
Тема 4: Порівняльна педагогіка Суть порівняльної педагогіки Завдання галузі Розвиток освіти у закордонних країнах.	4					4						
Тема 5: Загальні закономірності розвитку особистості 1. Індивід, особистість, індивідуальність 2. Особливості розвитку молодшого школяра 3. Розвиток учнів середнього шкільного віку 4. Розвиток учнів старшого шкільного віку.	6	2				4						
Тема 6: Сутність, зміст процесу виховання 1. Особливості процесу виховання 2. Базова культура особистості 3. Структура процесу виховання	6	2				4						
Тема 7: Закономірності та принципи виховання 1. Поняття про закономірності виховання 2. Основні закономірності виховання 3. Характеристика закономірностей виховання. 4. Характеристика принципів виховання.	6		2			4						
Тема 8: Методи і прийоми виховання.	6		2			4						

<p>Форми виховання Поняття про методи виховання 2. Класифікація методів виховання 3. Поняття про прийоми виховання 4. Форми виховання 5. Використання методів і форм виховання у сучасній школі</p>												
<p>Тема9: Напрями виховання у ЗЗСО 1. Основні напрями виховання 2. Характеристика напрямів виховання: моральне, економічне, розумове, трудове, екологічне, статеве, правове.</p>	6	2				4						
<p>Тема10:Здоров'я школяра 1. Основні показники здоров'я школяра 2. Духовне здоров'я школяра 3. Фізичне здоров'я школяра 4. Умови збереження здоров'я школяра/</p>	6		2			4						
<p>Тема11:Педагогічний процес 1.Суть педагогічного процесу 2.Структура педагогічного процесу. 3.Розвиток теорії педагогічного процесу в сучасних умовах</p>	4					4						
<p>Тема12:Проблема мети і завдань виховання 1. Законодавство про мету і завдання виховання 2. Вплив різних чинників на</p>	4					4						

формування мети і завдань виховання												
Тема13:Форми виховання 1.Визначення форм виховання 2.Класифікація форм виховання 3.Умови ефективності використання різних форм виховання	6	2				4						
Тема14:Формування колективу та його вплив на виховання особистості 1. Поняття про колектив, види колективів 2. Шляхи формування виховуючого колективу 3. Значення колективу для розвитку особистості	6		2			4						
Тема15: Технологія виховання 1. Суть технологічного підходу в освіті 2. Види виховних технологій 3. Особливості використання виховних технологій	6	2				4						
Тема 16:Підсумкове заняття	2	2										
Разом за перший змістовий модуль	86	14	12			60						
Змістовий модуль 2 Дидактика. Школознавство.												
Тема1: Предмет і завдання дидактики 1.Поняття про дидактику 2.Завдання дидактики 3.Історія становлення дидактики	6	2				4						
Тема2: Суть процесу навчання Закономірності, принципи і правила	6	2				4						

навчання 1. Особливості процесу навчання 2. Закономірності і принципи навчання 3. Правила навчання.												
Тема3: Зміст освіти в національній школі 1.Поняття «зміст освіти» 2. Чинники впливу на формування змісту освіти 3.Джерела змісту освіти	6	2				4						
Тема4: Методи навчання та їх класифікація 1. Поняття про методи навчання 2. Характеристика методів навчання 3. Використання методів навчання в інклюзивному класі	6		2			4						
Тема5: Форми організації навчального процесу в школі 1. Визначення форми 2. 2.Класифікація форм навчання 3. Характеристика форм навчання	6	2				4						
Тема6:Характеристика інших організаційних форм навчання. Види навчання 1. Інші форми навчання в освітніх планах 2. Характеристика інших форм навчання 3. Можливості вдосконалення інших форм навчання в у сучасній школі 4. Види навчання	6		2			4						
Тема7:Урок –	6	2				4						

основна форма організації навчального процесу в сучасній школі 1. Визначення уроку 2. Структура уроку 3. Шляхи вдосконалення уроку в умовах НУШ											
Тема8: Характеристика методів навчання та вибір учителем оптимального методу навчання 1. Визначення методу 2. Характеристика методів навчання 3. Вибір вчителем методів навчання	6	2				4					
Тема9: Індивідуалізація та диференціація процесу навчання. Самоосвіта вчителя 1.Поняття про індивідуалізацію 2.Диференціація навчання в сучасній освіті 3.Особливості внутрікласової диференціації	6		2			4					
Тема10: Перевірка та оцінка результатів навчання Критерії оцінки навчальних досягнень учнів за 12-бальною системою 1.Суть перевірки знань, умінь та навичок учнів 2.Види перевірки 3. Роль оцінки в навчанні 4. Шляхи удосконалення оцінювання в сучасній українській школі	8	2	2			4					
Тема11: Аналіз і рейтингова оцінка	6		2			4					

ефективності уроку. 1. Схема аналізу уроку 2. Самоаналіз навчальної діяльності 3. Рейтингова оцінка уроку. 4. Протокол обговорення уроку											
Тема12: Школознавство. Характеристика нормативних документів про школу. Планування роботи школи. 1. Визначення школознавства 2. Принципи управління школою 3. Функції органів управління	6	2				4					
Тема13: Вивчення, узагальнення та поширення передового педагогічного досвіду 1. Поняття ППД 2. Особливості вивчення ППД 3. Шляхи поширення ППД	5		2			3					
Тема14: Методична робота в школі та атестація педагогічних кадрів 1. Визначення методичної роботи школи 2. Напрями методичної роботи школи 3. Види методичної роботи школи	5		2			3					
Тема15: Інновації в педагогіці. Педагогічні основи організації самоосвіти та самовиховання учнів	5		2			3					

1. Суть інноваційного підходу в педагогіці 2. Види інновацій 3. Педагогічні основи самоосвіти та самовиховання учнів												
Тема16: Перспективи розвитку національної освіти школи та педагогічної науки в Україні на початку XXI століття.	3					3						
Тема 18: Підсумкове заняття	2		2									
Разом за другий змістовий модуль	94	16	18			60						
<i>Усього годин</i>	180	30	30			120						

5.2. Зміст завдань для самостійної роботи

Зміст завдань для самостійної роботи

№	Назва теми, кількість балів, форма звіту	
Змістовий модуль 1. Загальні основи педагогіки. Теорія виховання		
1	Скласти таблицю "Видатні педагоги" (прізвище педагога, роки життя, основні праці, основні педагогічні ідеї) (1 бал) конспект	5
2	Опрацювавши основні нормативні документи, що стосуються загальноосвітньої школи, зробити короткий конспект Закону України «Про освіту» від 5 вересня 2017 (статті 1, 6,7, 10, 12, 20) та ЗУ «Про загальну середню освіту» від 16.01.2020 (статті 1,3,4,8,10) (1 бал) конспект	5
3	Опрацювати книгу В.Сухомлинського “Сто порад вчителю”, визначити тезами головне з порад (поради № 2, 3, 6, 7, 33, 36, 37, 56, 58, 99) (1 бал) конспект	5
4	Зробити таблицю «Анатомо-фізіологічні, психологічні та соціальні особливості розвитку дітей дошкільного, молодшого шкільного, підліткового і юнацького віку» (1 бал) конспект	5
5	Із збірника педагогічних задач виписати дві і записати можливі шляхи розв’язання, вказавши найоптимальніший на вашу думку (1 бал) конспект	5
6	Опрацювавши книгу В. Филипчука “Соціальні конфлікти: їх суть і вирішення” (С.23 - 29), визначити способи попередження і подолання педагогічних конфліктів (1 бал) конспект	5
Змістовий модуль 2. Дидактика. Школознавство		
7	Зробити порівняльну таблицю “Закономірності і принципи	7

	навчання” за підручниками “Педагогіка” (авторів М. Фіцули і Н. Волкової) (1 бал) конспект	
8	Індивідуальне письмове повідомлення “Способи активізації пізнавальної діяльності учнів.” (1 бал) конспект	6
9	Прочитати книгу Мігель де Унамуно Любов і педагогіка: роман. К.2016. 256 с. Написати есе про прочитане 1 бал	7
10	Підготуватись до участі у навчально-педагогічній грі “Форми і методи активного навчання” за книгою П.Щербаня (С.60-61) (1 бал) конспект	6
11	Підготувати за підручником таблицю “Методи навчання” (назва методу, коротка характеристика, вимоги до застосування) (1 бал) конспект	6
12	Скласти поширений план-конспект стандартного уроку (тип уроку і вік учнів за вибором) (1 бал) конспект	7
13	Підготувати інформацію “12-бальну шкалу оцінювання з професійноорієнтованої дисципліни” з книги “Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів у системі загальної середньої освіти” (Київ, 2000). (1 бал) конспект	6
14	Підібрати диференційовані завдання для учнів з вашого фахового предмету (на 4 рівні складності за 12-бальною шкалою по 3 завдання) (1 бал) конспект	7
15	Написати есе з обов’язковим аналізом основних праць “Порівняльний аналіз спадщини А.Макаренка і В.Сухомлинського про виховання дитини у колективі” (1 бал) конспект	6
16	Написати твір-роздум “Мій рівень вихованості” (1 бал) конспект	6
17	Змодельювати план виховної роботи класного керівника на півріччя. (1бал) конспект	7
18	Скласти поширений план-конспект виховного заходу (1 бал) конспект	6
19	Опрацювати роботу Лорман Т. Сім стовпів інклюзивної освіти./ <i>Дефектологія.</i> 2010.– № 3.(1 бал) конспект	7
	Всього:	120

6. Освітні технології, методи навчання і викладання навчальної дисципліни

- контрольні роботи;
- тести;
- аналітичні звіти;
- реферати;
- есе;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- контрольні роботи;
- завдання на лабораторному обладнанні, тренажерах, реальних об’єктах тощо;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

7. Контроль та оцінювання результатів навчальних досягнень студентів з навчальної дисципліни Види, форми контролю

Формами поточного контролю є усна чи письмова (тестування, есе, реферат, творча робота, лабораторна робота) відповідь студента та ін.

Формою підсумкового контролю є екзамен.

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання є досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання визначеним у робочій програмі навчальної дисципліни.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
69-74	D	задовільно	
50-68	E		
35-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

8. Рекомендована література

8.1.Основна

1. Аймедов К.В. Бабієнко В.В., Бабієнко В.А., Сторож В.В. Загальна педагогіка та історія педагогіки : підручник, К.: Видавничий Дім “Слово”, 2014. 352 с.
2. Алексєенко Т.А., Мишковська Т.Д., Сушанко В.В. Модульна технологія вивчення курсу “Педагогіка”. Чернівці: Рута, 2002. 159 с
3. Артемова Л.В. Історія педагогіки України. К.: Либідь, 2006. 424 с.
4. Бабич Л.В., Кондратенко Г.М. Основи педагогічної майстерності: навчальний посібник для студентів педагогічних університетів. Херсон: Айлант. 2002. 81 с.
5. Бондар В.І. Дидактика. К.: Либідь, 2005. 261 с.
6. Вишневецький О.І. Теоретичні основи сучасної української педагогіки. Дрогобич: Коло, 2004. 526 с.
7. Волкова Н.П. Педагогіка. К.: Академвидав, 2009. 615 с.
8. Голік О.Б. Педагогічна майстерність: організаційно-управлінський аспект:: навчальний посібник. Донецьк: вид-во «Ноулідж» (донецьке відділення), 2010. 242 с.
9. Задорожна-Княгницька Л.В. Історія педагогіки., К.: 2020. 364 с.
10. Ковальчук І. В. Педагогіка:навч. посібник. Чернівці : Рута, 2018.367с.
11. Коновалова М. В., Семиволос О. П., Шкльода С. Ю., Ковтика Р.Д Усе про НУШ в середній школі. К.: Основа, 144 с.
12. Кузьмінський А.І. Омельяненко В.Педагогіка. К.: Знання, 2007. 447 с.
13. Левківський М.В. Історія педагогіки. К.: Центр навч. літератури, 2008. 369 с.
14. Педагогіка; базовий підручник для студентів вищих навчальних закладів: навчальний посібник. К. :Фоліо, 2015. 576 с.
15. Пенішкевич Д.І. Розвиток українського шкільництва на Буковині (XVIII – початок ХХ ст.). Чернівці: Рута, 2002. 520 с.
16. Пихтіна Н. Основи педагогічної техніки. К.:Центр учбової літератури, 2023. 316 с.
17. Пономарьова Г.Ф. Семенова М.О.. Порівняльна педагогіка: навч. посіб Х. : Ексклюзив : 2014. 424с.
18. Сисоєва С.О. Основи педагогічної творчості: Підручник. К.: Міленіум, 2006. 346 с.

19. Фіцула М.М. Педагогіка. К.: Академвидав, 2006. 351 с.

9. Інформаційні ресурси

1. Готуємось до уроку. URL:<https://www.youtube.com/watch?v=nJ1XJgDdfi8> (дата доступу 20.08.23).
2. Тривоги і труднощі батьків: кілька порад, як виховувати сучасних дітей URL:<https://nus.org.ua/articles/tryvogy-i-trudnoshhi-batkiv-kilka-porad-yak-vyhovuvaty-suchasnyh-ditej/> (дата доступу 20.08.23).
3. Педагогіка /за ред. І.Пропенко: електронна книга. <https://www.yakaboo.ua/ua/pedagogika-1568020.html?gclid=>(дата доступу 20.08.23)
4. Покоління Z: як знайти підхід. URL; <https://apostrophe.ua/ua/article/society/science/2018-09-20/pokolenie-z-kak-nayti-podhod-k-sovremennyim-detyam/20733>(дата доступу 20.08.23).
5. Освіта після пандемії. Частина 2. **Тренди майбутнього шкільної освіти. URL: <https://uacrisis.org/uk/osvita-i-pandemiya>**(дата доступу 20.08.23)
6. Педагогічна майстерність : Хрестоматія : навч. посіб. / упоряд. І. А. Зязюн, Н. Г. Базилевич, Т. Г. Дмитренко та ін.; За ред. І. А. Зязюна. К. : Вища шк., 2006. 606 с. URL: <http://www.twirpx.com/file/147648/>(дата доступу 20.08.23).
7. Сисоєва С. О. Основи педагогічної творчості: підручник К. : Міленіум, 2006. 346 с. URL: <http://www.twirpx.com/file/147940/>(дата доступу 20.08.23).